

Bindebølls 'hovede' til Tidsskriftet 'Kunst'. 1899.

Tegning til monogram.

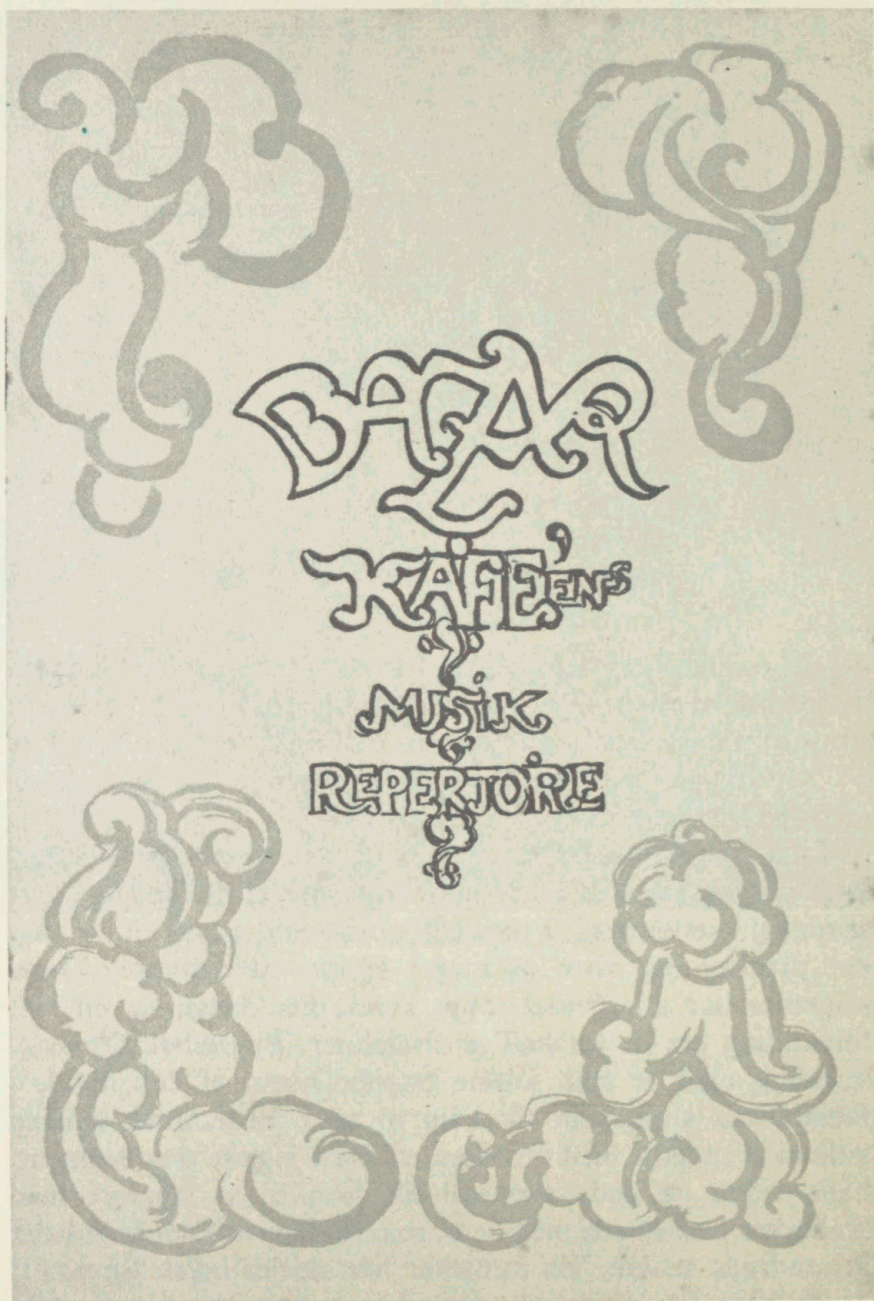
Bindesbøll i Kunstforeningen

AF ULRIK FRIIS MØLLER

Jeg tror ikke, at vi her i landet har råd til at gemme Thorvald Bindesbøll af vejen alt for længe ad gangen. Derfor hører jeg til dem, som hilste Kunstforeningens beslutning om at iværksætte en udstilling i foreningens ganske rummelige lokaler velkommen med glæde.

Ved et ihærdigt arbejde lykkedes det kunsthistorikeren Charlotte Christensen bistået af arkitekten Miriam Christiansen at samle og katalogisere et betydeligt materiale, som i en udmærket planlægning viste os meget af det væsentligste, denne kunstner har udarbejdet. Man kunne her danne sig en klar forestilling om de forskellige discipliner, Bindesbøll dyrkede, samtidig med at man kunne begribe noget af den dybde i Bindesbølls sind, som fik ham til med mellemrum som en vulkan at sprudle med ornamenter. Hans stærke temperament, hans viden og gode forstand fik ham til at laborere med arabesker beslægtede med dem, som Matisse udfoldede et halvt århundrede senere. 'En kunstner har aldeles ingen Retning!*' sagde *han*, som kendte alle perioders og kulturers ornamentik. Denne fordomsfrihed var en del af hans genialitet.

Forside til 'Bazarkafeens musikrepertoire' fra århundredets begyndelse. Ornamenterne er trykt i en svag grønblålig farve og skriften i en kraftigere og kølig rød.

Illustration til Holger Drachmanns 'Troldeøj' fra 1889 af Joakim Skovgaard med ramme tegnet af Th. Bindsbøll.

På udstillingen gav et materiale af tegninger støttet af fotografiske plancher os en ide om den arkitektur, han skabte og en forestilling om den arkitektur, han kunne have udvirket, såfremt det kulturelle klima havde været gunstigere. Denne ophængning havde med selvfølge en overvejende dokumentarisk karakter, hvorimod den rige samling af keramiske arbejder og sølvet var kunstnerisk meget stærkt nærværende. Antallet af keramiske arbejder var forbløffende stort, når man tænker på, at det overvejende var tilvejebragt fra private samlinger. Iøvrigt kunne man godt her have ønsket at man fra Kunstindustrimuseet havde lånt et hovedværk som den store vase fra 1893, som det besidder. Det havde øget dybden. Derimod var hans møbler repræsenteret med et enkelt velvalgt antal, og et smukt udvalg af broderede puder var tilvejebragt, som bestyrkede vores opfattelse af Bindsbøll som en maler, der kunne male med mursten, uld, papir, blæk, glasur og meget andet.

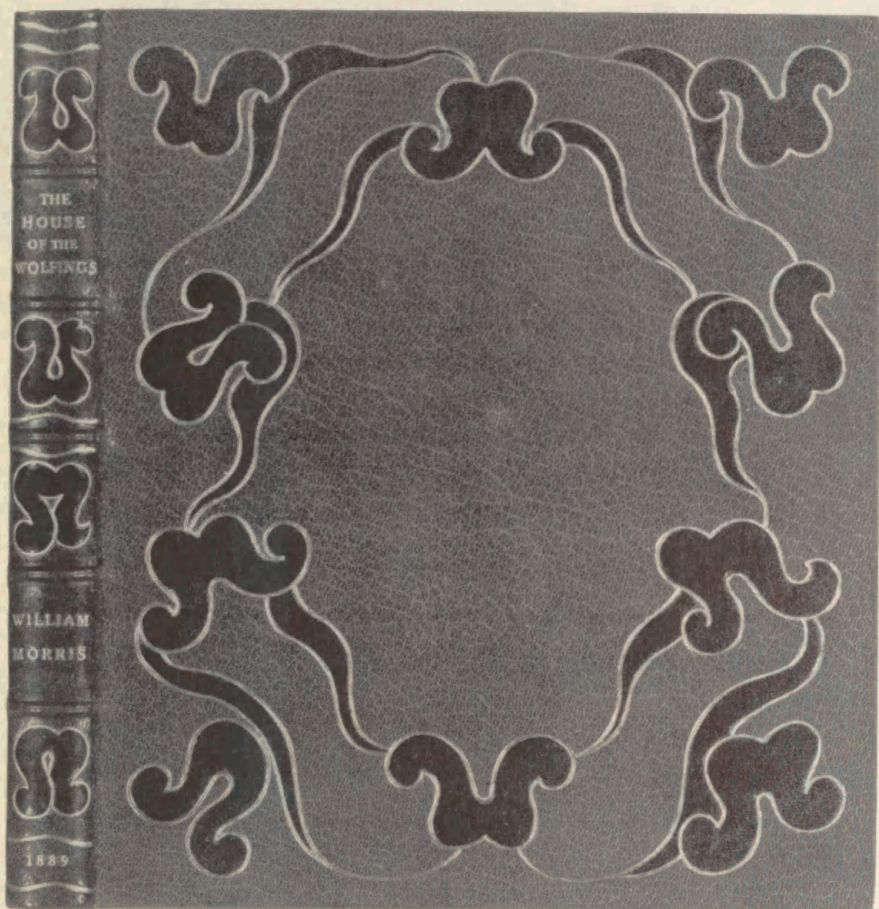
Hvad boghåndværket angik, så måtte man konstatere, at ingen af de prøver på Bindsbølls og Anker Kysters samarbejde

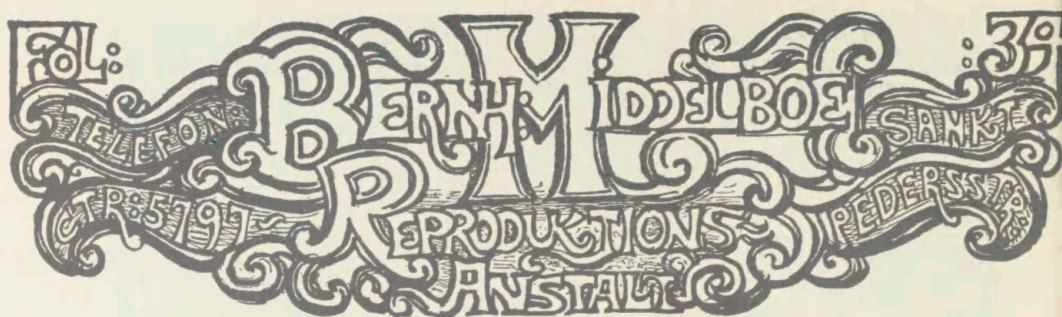
Bind af Th. Bindsbøll til William Morris 'The glittering plain' udført af Anker Kyster og udstillet på verdensudstillingen i Paris 1900. Tilh. Det Kongelige Biblioteks Boghistoriske Studiesamling.

Udstillingens katalog nr. 12. Helbind af grå maroquin med skindpålægning i rød og bordeaux til 'The House of the Wolfings' af William Morris fra 1889. Udført i 1912 af Anker Kyster efter Th. Bindsbølls tegning. Tilh. Det Kongelige Biblioteks Boghistoriske Studiesamling.

Brevhovede udført til Bernhard Middelboes reproduktionsanstalt ved århundredets begyndelse. Med meget få ændringer benyttes det den dag i dag til firmaets brevpapir og fakturaer.

som Kunstindustrimuseet ejer, var lagt frem i kunstforeningen, fordi omtalte museum i samme udstillingsperiode havde arrangeret en Anker Kyster udstilling, hvor de indgik. Heldigvis redede man situationen gennem lån af en række udsøgte eksemplarer fra Det kongelige biblioteks boghistoriske Samling, som belyste samarbejdets karakter på en tilfredsstillende måde.

Samarbejdet med Petersen & Petersens bogbinderi var repræsenteret ved et pragtfuldt helbind til Holger Drachmanns 'Trolدتøj', udført i brun maroquin og forsynet med et stærkt, frit og spontant nedfældet ornament, tilsyneladende reproduceret direkte efter Bindsbølls tegning, uden en bogbinders sædvanlige rentegning.

Et andet eksemplar af 'Trolدتøj' lå opslået, og en ramme med trykte prøver på bogtryk og litografi samt en række gode litograferede forsatspapirer viste os meget af arten af den indsats, han gjorde for boghåndværket, en indsats iøvrigt som blev et stærkt aktiv for den nydannede Forening for Boghåndværks banebrydende arbejde.

Også denne afdeling på udstillingen kunne Kunstindustrimuseet havde suppleret med trykte blade og tegninger som bl.a. forsiderne til tidsskrifterne 'Kunst' og 'Kunstbladet' eller titlen til I. C. Nielsens 'Vaardigte', men også dette materiale havde museet reserveret for en del til en lille udstilling om

arkitektens betydning for bogtrykket, der løb i samme periode som Kyster udstillingen.

Dog var det muligt på udstillingen at erhverve sig et solidt kendskab til Thorvald Bingesbølls kunst og det skal nævnes at der til lejligheden var udarbejdet et, hvad indholdet angår, forbilledligt katalog redigeret af Charlotte Christensen, hvori kunsthistorikeren Iben Brown skriver om Bingesbølls liv og samtid, arkitekten Miriam Christiansen om arkitekten og formgiveren Bingesbøll, keramikeren Erik Nyholm om keramikken og kunsthistorikeren Marianne Ertberg om sølvet. Dette katalog vil i tiden fremover være et nødvendigt supplement til Karl Madsens posthume bog om Bingesbøll fra 1943, som stadig er hovedværket i den eksisterende litteratur.

*Note. *'En kunstner har aldeles ingen Retning! De kalder sig for 'hørende til en Retning' eller 'Gjennembrudsmænd', de Skabekrækker. Hvad er det at bryde igjennem? de tegner og maler, som de gjør, fordi de ikke kan tegne anderledes. Er der noget 'Gjennembrud' i det?*

Jeg tegner, jeg kan ikke gjøre mere. Synes folk om det, er det godt; synes de ikke om det, er det kjedeligt, men saa er der saagu ikke noget at gjøre ved det, for jeg kan ikke tegne anderledes.'

Citat fra et interview i Aftenposten, 4. november 1898.

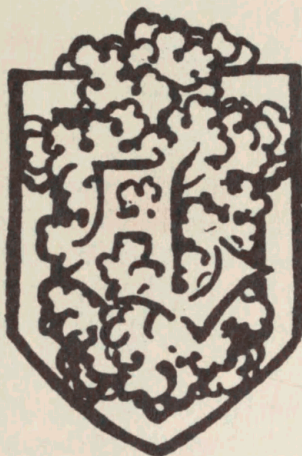

Tv. Tegning til Ex-libris for Grosserer Ludvig Vold udført 1897.

Th. Tegning til Ex-libris for Kunstmalers Alfred Larsen, udført 1896.

På venstre side: Reproduktion efter forsatspapir tegnet af Th. Bindsbøll. Bindsbølls indsats i boghåndværket består først og fremmest i hans arbejde med bogbindet hvortil hører de mange litograferede papirer som blev benyttet både til halvbind og som forsatspapirer. Havde han tegnet et mønster beregnet på at blive litografisk trykt i farverne sort og rød eller i brune og grønne nuancer så varierede han udvalget ved at trykke det på en lang række forskelligt farvede papirer. Mønstret der er vist til venstre kendes trykt på både hvidt, brunt, blåt og svagt blågrøntligt papir. (Udstillingens katalog nr. 8).

en Del andre Arbejder, hvorfor de erhvervede den eneste Sølvmedaille, der blev givet til nogen Maler i de tre nordiske Riger. Længe varede det imidlertid ikke, inden Forretningen udvidede sig. Det var en Tid, der var heldig for de to unge driftige Mænd. - Københavns Voldes Nedrivning og Opførelsen af de nye Kvarterer gav meget Arbejde, og i Løbet af kort Tid sad de to Mestre i en betydelig og blomstrende Forretning med Lyst til yderligere at gaa paa. De forstod deres Ting, og navnlig havde de det rette Blik for at knytte dygtige Kræfter til Virksomheden. I Aaret 1881 kom saaledes Kunstneren C. N. Overgaard, for blot at nævne et Navn, i Firmaets Tjeneste. Det faldt derfor ganske naturligt, at Nielsen og Hansen tog mod Tilbudet om Overtagelsen af Schrøders Forretning, hvorved det nu lykkedes dem at avancere op i første Række ikke blot blandt Hovedstadens store Forretninger, men overhovedet blandt Danmarks, ja Nordens Malerforretninger.